

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дырэктар па вучэбнай рабоце

А. В. Макоўчык

“ 06 ” 2020 г.

Рэгістрацыйны № УД-26-1/32 2020/вуч.

ГІСТОРЫЯ ГРАМАДСКАЙ ДУМКІ БЕЛАРУСІ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне

для спецыяльнасцей:

- 1-01 01 01 Дашкольная адукацыя;
- 1-01 02 01 Начальная адукацыя;
- 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура;
- 1-02 03 02 Руская мова і літаратура;
- 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы);
- 1-02 03 04 Руская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы);
- 1-02 04 01 Біялогія і хімія;
- 1-02 04 02 Біялогія і геаграфія;
- 1-02 05 01 Матэматыка і інфарматыка;
- 1-02 05 02 Фізіка і інфарматыка;
- 1-03 01 03 Выяўленчае мастацтва і камп'ютарная графіка;
- 1-03 01 07 Музычнае мастацтва, рытміка і харэаграфія;
- 1-03 01 08 Музычнае мастацтва і сусветная мастацкая культура;
- 1-03 02 01 Фізічная культура;
- 1-03 03 01 Лагапедыя;
- 1-03 03 06 Сурдапедагогіка;
- 1-03 03 07 Тыфлапедагогіка;
- 1-03 03 08 Алігафрэнапедагогіка;
- 1-03 04 01 Сацыяльная педагогіка;
- 1-03 04 03 Практычная псіхалогія;
- 1-03 04 04 Сацыяльная і псіхалага-педагагічная дапамога;
- 1-23 01 04 Псіхалогія;
- 1-86 01 01 Сацыяльная работа (па напрамках);
- 1-88 01 01 Фізічная культура (па напрамках);
- 1-88 01 02 Аздараўленчая і адаптыўная фізічная культура (па напрамках);
- 1-88 02 01 Спартыўна-педагагічная дзейнасць (па напрамках);
- 1-03 01 06 Выяўленчае мастацтва, чарчэнне і на родныя мастацкія рамёствы
- 1-89 02 01 Спартыўна-турысцкая дзейнасць (па напрамках)

2020 г.

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

_____ А. В. Макоўчык

“ _____ “ _____ 2020 г.

Рэгістрацыйны № УД- _____ /вуч.

ГІСТОРЫЯ ГРАМАДСКАЙ ДУМКІ БЕЛАРУСІ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне

для спецыяльнасцей:

- 1-01 01 01 Дашкольная адукацыя;
- 1-01 02 01 Начальная адукацыя;
- 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура;
- 1-02 03 02 Руская мова і літаратура;
- 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы);
- 1-02 03 04 Руская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы);
- 1-02 04 01 Біялогія і хімія;
- 1-02 04 02 Біялогія і геаграфія;
- 1-02 05 01 Матэматыка і інфарматыка;
- 1-02 05 02 Фізіка і інфарматыка;
- 1-03 01 03 Выяўленчае мастацтва і камп'ютарная графіка;
- 1-03 01 07 Музычнае мастацтва, рытміка і харэаграфія;
- 1-03 01 08 Музычнае мастацтва і сусветная мастацкая культура;
- 1-03 02 01 Фізічная культура;
- 1-03 03 01 Лагапедыя;
- 1-03 03 06 Сурдапедагогіка;
- 1-03 03 07 Тыфлапедагогіка;
- 1-03 03 08 Алігафрэнапедагогіка;
- 1-03 04 01 Сацыяльная педагогіка;
- 1-03 04 03 Практычная псіхалогія;
- 1-03 04 04 Сацыяльная і псіхалага-педагагічная дапамога;
- 1-23 01 04 Псіхалогія;
- 1-86 01 01 Сацыяльная работа (па напрамках);
- 1-88 01 01 Фізічная культура (па напрамках);
- 1-88 01 02 Аздараўленчая і адаптыўная фізічная культура (па напрамках);
- 1-88 02 01 Спартыўна-педагагічная дзейнасць (па напрамках);
- 1-03 01 06 Выяўленчае мастацтва, чарчэнне і на родныя мастацкія рамёствы
- 1-89 02 01 Спартыўна-турысцкая дзейнасць (па напрамках)

2020 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі 1 ступені па спецыяльнасцям профілей А-Педагогіка, М-Сацыяльная абарона, Е - Камунікацыі. Права. Эканоміка. Эканоміка і арганізацыя вытворчасці, N - Фізічная культура. Турызм і гасціннасць, зацверджаных пастановамі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь)

СКЛАДАЛЬНІК:

М.М.Сакалоў, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і славянскіх народаў БДПУ, кандыдат гістарычных навук, дацэнт.

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

У.В.Тугай, загадчык цэнтрам усеагульнай гісторыі і міжнародных адносін Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар;

А.А. Корзюк, дацэнт кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі, кандыдат педагагічных навук, дацэнт.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыі Беларусі і славянскіх народаў БДПУ
(пракакол № 10 ад 29.04.2020).

Загадчык кафедры

С.А. Талмачова

Навукова-метадычным саветам БДПУ
(пракакол № ад . 2020).

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага аддзелу БДПУ

Г.В. Вінаградава

Дырэктар бібліятэкі

Н.П.Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі” прызначана для рэалізацыі на першай ступені вышэйшай адукацыі. Яна накіравана на авалоданне студэнтамі асноўнымі тэарэтычнымі дасягненнямі гістарычнай навукі, апрацоўку, асэнсаванне і сістэматызацыю вучэбнай інфармацыі, набыццё практыкаарыентаваных уменняў. Асабліва важнымі дадзенай праграмы з’яўляюцца ўдасканаленне зместу дысцыпліны, забяспечэнне фундаментальных ведаў аб грамадскім жыцці беларускага народа на працягу гістарычнага развіцця, а таксама павялічэнне ролі і ўдзельнай вагі самастойнай работы студэнтаў, выкарыстанне прафесійнага, кампетэнтнаснага падыходу ў навучанні, магчымасць выкарыстання сучасных інавацыйных тэхналогій. Паглыбленыя гістарычныя веды дапамогуць развіць і замацаваць у студэнцкай моладзі ідэю ўзвышэння асобы ў грамадстве, прызнання чалавека вышэйшай каштоўнасцю грамадскага жыцця, сфарміраваць сучасны светапогляд.

Грамадская думка Беларусі – гэта адносіны розных груп людзей, пэўных асоб да падзей і фактаў сацыяльнага жыцця, стан масавай свядомасці, які адлюстроўвае погляды грамадства або яго часткі на з’явы і працэсы сацыяльна-палітычнай і сацыяльна-культурнай рэчаіснасці на дзейнасць пэўных асоб, груп, арганізацый, можа выступаць у ацэначных, аналітычных і іншых меркаваннях.

Грамадская думка Беларусі фарміравалася на працягу стагоддзяў. У аснове любога палітычнага, эканамічнага, сацыяльнага факта ляжыць тая ці іншая ідэя, якая доўга блукала ў асобых галовах, дабіваючыся агульнага прызнання і, з цягам часу, стала кіраўніком палітыкі, заканадаўства, грамадскай дзейнасці. Яна рэгулявала паводзіны асоб, розных груп, суполак, сацыяльных інстытутаў у грамадстве, выпрацоўвала пэўныя нормы грамадзянскага жыцця, выяўлення народнага характару, яго менталітэту.

Мэта вывучэння дадзенай дысцыпліны абумоўлена неабходнасцю выпрацоўкі аб’ектыўнага навуковага погляду на вызначаную праблему, які сфарміраваўся ў працэсе ўзаемадзеяння разнастайных сацыяльна-эканамічных, этнакультурных, геапалітычных і культурна-цывілізацыйных фактараў; прасачыць канфесійны, сацыяльны, палітычны склад удзельнікаў грамадска-палітычнага руху на розных гістарычных этапах.

Для дасягнення пастаўленай мэты прадугледжваецца вырашэнне наступных даследчых і вучэбных **задач**:

- выявіць ступень распрацаванасці вучэбнага курса па перыядах;
- фарміраваць у студэнтаў патрыятычны светапогляд, тлумачыць асновы і прыярытэты ідэалогіі беларускай дзяржавы;
- раскрыць нацыянальны характар інтэрпрэтацыі агульнаеўрапейскай і беларускай культуры і грамадскай думкі;
- паказаць сувязь паміж становішчам канфесій і беларускім этнакультурным уздымам у канцы XVI - першай палове XVII ст.; у другой палове XIX - пачатку XX ст.; 20-я гады XX ст.;

- на фоне дынамікі этнакультурных працэсаў у Беларусі даследаваць і вывучаць моўную палітыку і практыку праваслаўнай, каталіцкай, уніяцкай цэркваў, іх уплыў на развіццё грамадска-палітычнай думкі, рухаў;

- разглядаць грамадскую думку праз прызму нацыянальнай культуры і этнічнай свядомасці народа;

знаёміць з жыццём і дзейнасцю, духоўнай спадчынай выдатных дзеячаў гісторыі, навукі, культуры, палітыкі.

У працэсе сацыяльна-гуманітарнай падрыхтоўкі выпускнік установы вышэйшай адукацыі павінен развіць наступныя акадэмічныя кампетэнцыі (АК):

- АК-1. Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для рашэння тэарэтычных і практычных задач.

- АК-2. Валодаць метадамі навукова-педагагічнага даследавання.

- АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.

- АК-4. Умець працаваць самастойна.

Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый спецыяліста

Спецыяліст павінен:

- САК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.

- САК -2. Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.

- САК -3. Валодаць здольнасцю да міжасобасных камунікацый.

- САК -5. Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі.

- САК -7. Быць здольным ажыццяўляць самаадукацыю і ўдасканальваць прафесійную дзейнасць.

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый спецыяліста.

Спецыяліст павінен быць здольны:

- ПК-1 Умець арганізоўваць сацыяльна-педагагічную дзейнасць па абароне правоў і інтарэсаў дзяцей у адпаведнасці з асноўнымі напрамкамі сацыяльнай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

- ПК-2. Быць здольным ствараць спрыяльныя ўмовы для паспяховай сацыялізацыі асобы і фарміраваць спрыяльную сацыяльна-культурную сераду жыццядзейнасці.

- ПК-3. Умець ажыццяўляць прафесійную дзейнасць у адпаведнасці з нарматыўна-прававымі дакументамі і заканадаўствам Рэспублікі Беларусь у галіне адукацыі.

- ПК-4. Валодаць метадамі сацыяльнага выхавання навучэнцаў; ажыццяўляць сацыяльна-педагагічнае ўзаемадзеянне ў працэсе сацыяльна-педагагічнай дзейнасці.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен

ведаць:

- асноўныя падзеі і факты ў гісторыі Беларусі;

- асаблівасці сацыяльна-эканамічнага, грамадска-палітычнага, культурнага развіцця Беларусі ў канкрэтна-гістарычныя перыяды.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен

умець:

- выкарыстоўваць метадалогію гістарычнай навукі для аналізу гістарычнага развіцця беларускага грамадства;

- выяўляць асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага развіцця беларускай нацыі ў канкрэтна-гістарычныя перыяды.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен

валодаць:

- этапамі фарміравання беларускай народнасці і нацыі;
- выкарыстаннем гістарычнага вопыту для аналіза і ацэнкі сучасных праблем у развіцці Беларусі.

Пры вывучэнні кожнай тэмы студэнты павінны карыстацца канкрэтна-гістарычнымі метадамі (гісторыка-генетычным, гісторыка-параўнальным, гісторыка-тыпалагічным і інш.).

На дзённай форме атрымання адукацыі усяго на вывучэнне дысцыпліны “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі” адводзіцца 72 гадзіны, з іх аўдыторных – 34 гадзіны (лекцыйных – 22 гадзіны, семінарскія – 12 гадзін). На пазааўдыторную самастойную работу адводзіцца 38 гадзін. Форма кантролю – залік.

На завочнай форме атрымання адукацыі на вучэбную дысцыпліну “Гісторыя Беларусі” адводзіцца 10 гадзін (лекцыйных – 8 гадзін, семінарскія – 2 гадзіны).

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛА

Тэма 1. Перыядызацыя гісторыі Беларусі. Метадалогія нацыянальна-дзяржаўнай канцэпцыі. Крыніцы па гісторыі беларускай грамадскай думкі

Агульная характарыстыка “Гісторыі грамадскай думкі Беларусі” як навуковай дысцыпліны. Метадалагічныя асновы і прынцыпы вывучэння курса. Перыядызацыя беларускага гісторыка-культурнага працэсу. Крыніцы вывучэння дадзенай праблемы, яе актуальнасць.

Тэма 2. Зараджэнне грамадска-палітычнай думкі на старажытна-беларускіх землях XI – XIII ст. Палітычны змест старажытнарускіх летапісаў. Палітычная думка XIV – XV стст. Сераднявяковыя ерасі. Палітычныя ідэі беларуска-літоўскіх летапісаў (XIV – XV стст.)

Станаўленне ранніх дзяржаўных утварэнняў усходніх славян на тэрыторыі Беларусі. Кіеўская Русь і яе роля ў гісторыі ўсходнеславянскіх народаў. Полацкае і Тураўскае княствы. Грамадска-палітычныя ідэі “Слова пра паход Ігаравы” і “Аповесць мінулых часоў”. Летапісанне. Асноўныя рысы старажытнага права Беларусі.

Прычыны і гістарычныя ўмовы распаўсюджвання хрысціянства ва ўсходнеславянскіх землях. Рэлігійна-асветніцкія дзеячы і іх роля ў распаўсюджванні хрысціянскай маралі. Е. Полацкая. К. Смаляціч. К. Тураўскі. Уплыў духавенства на ідэалагічнае жыццё дзяржавы. Фарміраванне ВКЛ як поліэтнічнай дзяржавы: сацыяльна-эканамічныя і палітычныя перадумовы. Асаблівасці развіцця грамадска-палітычных працэсаў у ВКЛ. Палітычны мір літоўска-беларускага сярэднявечага грамадства. Адлюстраванне грамадска-палітычнай рэчаіснасці ў літоўска-беларускіх летапісах.

Уклад беларускай грамадскай думкі ў духоўнае жыццё ўсходніх славян і ў агульнаеўрапейскі культурна-цывілізацыйны працэс.

Тэма 3. Грамадска-палітычная думка ў эпоху Адраджэння і Рэфармацыі (канец XV – XVI стст.)

Характарыстыка грамадска-палітычнага жыцця Еўропы ў Новы час. Распаўсюджванне гуманістычных ідэй. Асноўныя тэндэнцыі развіцця грамадска-палітычнай думкі ў эпоху Адраджэння, Рэфармацыі. Уплыў розных рэфармацыйных плыняў на развіццё грамадскай думкі ВКЛ. Распаўсюджванне лютэранства, кальвінізму (памяркоўныя і радыкальныя напрамкі). Іезуіцкі калегіум.

Статуты ВКЛ і іх уплыў на фарміраванне ўсходнеславянскай і Еўрапейскай грамадска-прававой культуры. Л. Сапега.

Шляхецкая ідэалогія і яе роля ў палітычнай кансалідацыі прывілеяваных саслоўяў. Паступовая паланізацыя грамадскага жыцця.

Тэма 4. Грамадска-культурная думка ў гады контррэфармацыі (канец XVI – першая палова XVII ст.)

Асветніцкі напрамак грамадска-палітычнай думкі беларускага Адраджэння. Погляды Ф. Скарыны, М. Гусоўскага, С. Буднага, В. Цяпінскага. Гістарычныя

ўмовы развіцця грамадска-палітычнай думкі. Спецыфічныя рысы грамадска-палітычнай думкі XVII – першай паловы XVIII ст. Берасцейская царкоўная ўнія. Барацьба ідэалагічных напрамкаў. Найбольш значныя прадстаўнікі палемічнай думкі. Рыма-каталіцкі і ўніяцкі бок: Пётр Скарга, Іпацій Пацей, Язэп Руцкі, Антоній Сялява і інш. Праваслаўны бок: Стэфан Зізаній, Мялецый Сматырыцкі, Пётр Магіла, Афанасій Філіповіч і інш.

Тэма 5. Грамадска-палітычная думка ў перыяд крызісу феадальна-прыгонніцкіх адносін і панавання клерыкальнай ідэалогіі (сярэдзіна XVII – сярэдзіна XVIII стст.). Асветніцкія і грамадска-палітычныя рэформы 70-80 гг. XVIII ст. Грамадска-палітычная думка канца XVIII ст.

Грамадска-палітычная думка перыяду Контррэформацыі. Панаванне клерыкальнай ідэалогіі ў грамадстве. Дзейнасць І. Кунцэвіча. Сацыяльна-філасофскія погляды К. Лышчынскага. С. Полацкі – тэарэтык асветнага абсалютызму ў Расіі. Грамадска-палітычныя погляды І. Капіевіча, А. Філіповіча. Гістарычныя ўмовы развіцця Асветніцтва ў другой палове XVIII ст. Прадвеснікі асветніцкай ідэалогіі Я. Ябланоўскі, С. Ляшчынскі, С. Канарскі. Уплыў еўрапейскіх асветнікаў на фарміраванне грамадска-палітычнай думкі на беларускіх землях. Вальтэр. Руссо і інш.

Палітычная думка эпохі Асветы. Дысідэнцкі рух. Палітычныя погляды Г. Каніскага, І. Страйноўскага, І. Храптовіча. Грамадска-палітычныя ідэі А. Тызенгаўза. Асноўныя ідэі Канстытуцыі Рэчы Паспалітай 3 мая 1791 г.

Грамадская ацэнка падзелаў Рэчы Паспалітай.

Тэма 6. Грамадска-палітычная думка ў першай палове XIX ст. Грамадска-палітычны рух у Беларусі ў другой палове XIX ст.

Спецыфіка развіцця грамадска-палітычнай думкі ў пачатку XIX ст. Віленскі ўніверсітэт як цэнтр вольнадумства. Першыя праяўленні беларускай нацыянальнай ідэі ў мастацкай літаратуры. Развіццё навуковых ведаў аб беларускім народзе. Рост грамадзянскай свядомасці. Тайныя таварыствы і арганізацыі. Філарэты. Філаматы. Т. Зан, А. Міцкевіч, Я. Чачот. Роля дзекабрыстаў у актывізацыі грамадскага жыцця. М. Мураўёў.

Рэвалюцыйныя падзеі ў Заходняй Еўропе (1930 – 1931, 1948 – 1949 гг.) і іх уплыў на грамадска-палітычнае жыццё Беларусі. Ф. Савіч.

Адмена прыгоннага права. Буржуазныя рэформы 60 – 70-х гг. XIX ст.: асаблівасці іх правядзення ў Беларусі. Паўстанне 1863 – 1864 гг. і яго ўплыў на палітыку ўладаў Расійскай імперыі ў беларускіх губернях. Палітычныя ідэі К. Каліноўскага.

Ідэалогія лібералізму, народніцкі і сацыял-дэмакратычны рухі ў Беларусі. Пазіцыя гоманаўцаў. Гістарычныя ўмовы фарміравання беларускай нацыі. Афармленне агульнарасійскіх палітычных партый і іх роля ў фарміраванні грамадска-палітычнай думкі. Беларускі нацыянальны рух і яго роля ў рэвалюцыйным працэсе ў пачатку XX ст. БСГ. Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. Пачатак парламентарызму. Роля “Нашай Нівы” (1906-1910) ў абуджэнні гістарычнай свядомасці беларускага народа.

Тэма 7. Грамадская думка і палітычныя плыні ў пачатку ХХ ст. Фарміраванне беларускай нацыі

Дзейнасць палітычных партый і рухаў (БУНД, РСДРП, ПСР, БСГ і інш.). Праблема гістарычнага выбару пасля падзення ў Расіі самадзяржаў'я. Лютаўская рэвалюцыя 1917 г. і падзеі ў Беларусі. Стратэгія і тактыка палітычных партый у адносінах да ўлады і выбары шляхоў грамадскага развіцця.

Асаблівасці развіцця беларускага нацыянальнага руху летам – восенню 1917 г. Праекты рашэння нацыянальнага пытання.

Тэма 8. Палітычная і прававая думка Савецкай Беларусі і беларускага замежжа (1919-1939 гг.)

Роля Кастрычніцкай рэвалюцыі ў гістарычным лёсе беларускага народа. Устанаўленне Савецкай улады ў Беларусі. Першы Усебеларускі з'езд.

Шляхі фарміравання беларускай дзяржаўнасці на нацыянальна-дэмакратычнай і рэвалюцыйна-класавай асновах. Пазіцыя большавікоў па нацыянальным пытанні. Абвешчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі. Стварэнне беларускай савецкай дзяржаўнасці.

Асноўныя характарыстыкі савецкага грамадска-палітычнага жыцця. Станаўленне і развіццё савецкай ідэалагічнай сістэмы. Разгром палітычнай апазіцыі ў пачатку 1920-х гг. завяршэнне фарміравання аднапартыйнай сістэмы. Замацаванне манаполіі камуністычнай партыі. Усталяванне ідэалагічнай артадоксіі.

Канстытуцыя БССР 1927 г. Дасягненні ў галіне нацыянальна-культурнага будаўніцтва. Беларусізацыя як частка нацыянальнай дзяржаўнай палітыкі. Унутрыпартыйная барацьба ў БССР (1920-я гг.). Разгром беларускага нацыянал-дэмакратызму. Змены ў савецкай дзяржаўнай сістэме і іх адлюстраванне ў Канстытуцыі БССР 1937 г. Асноўныя характарыстыкі грамадскай сістэмы ў БССР (1920-1930-я гг.).

Беларуская эміграцыя. Палітычныя погляды беларускіх эмігрантаў. Дзейнасць Рады і ўрада БНР.

Тэма 9. Грамадска-палітычны рух у Заходняй Беларусі (1921 – 1939 гг.)

Беларускае пытанне пры афармленні Версальска-Вашынгтонскай сістэмы. Рыжская мірная дамова ў гістарычным лёсе беларускага народа.

Грамадска-палітычнае, эканамічнае, нацыянальна-культурнае становішча Заходняй Беларусі ў складзе Польскай дзяржавы. Рэвалюцыйны і нацыянальна-вызваленчы рух ў Заходняй Беларусі.

Тэма 10. Грамадска-палітычнае жыццё ў БССР (50-я – 80-я гг. ХХ ст.)

Новая растаноўка палітычных сіл у Свеце пасля Другой Сусветнай вайны. Стварэнне сусветнай сістэмы сацыялізму, яе ідэалагічнае абгрунтаванне.

“Халодная вайна”. Супрацьборства дзвюх сацыяльна-палітычных сістэм. Палітыка разрадкі ў 1960-я – 1970-я гг. яе дасягненні і супярэчнасці.

Грамадска-палітычнае жыццё ў СССР і БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе. Барацьба з антысавецкімі ваенна-тэрарыстычнымі арганізацыямі і групамі. Ідэалагічныя кампаніі і неабгрунтаваныя рэпрэсіі па палітычных матывах

другой паловы 1940-х – 1953 гг. Асуджэнне культа асобы І. В. Сталіна. Асаблівасці працэсу дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця ў другой палове 1950-х – 1964 гг. Нарастанне кансерватызму ў грамадска-палітычным жыцці ў 1970-я – першай палове 1980-х гг. Бюракратызацыя партыйна-дзяржаўнага апарату. Узмацненне фармалізацыі ў жыцці і дзейнасці грамадскіх арганізацый. Спробы рэфармавання палітычнай сістэмы ў гады перабудовы. Нефармальныя грамадскія арганізацыі, пачатак пераходу да шматпартыйнасці. Змены выбарчай сістэмы. Выбары 3’езда народных дэпутатаў СССР, выбары Вярхоўнага Савета БССР XII склікання. Грамадска-палітычныя канфлікты ў саюзных рэспубліках, крызіс савецкага федэралізма, “парад суверэнітэтаў” і барацьба за суверэнітэт Беларусі.

Тэма 11. Грамадска-палітычнае развіццё Рэспублікі Беларусь. Станаўленне новых духоўных каштоўнасцей ў грамадстве

Заканадаўча-прававое афармленне дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь.

Беларускі парламентарызм ва ўмовах шматпартыйнасці. Савет Міністраў у сістэме дзяржаўнай улады. Фарміраванне незалежнай судовай улады. Канстытуцыйны працэс і прыняцце Канстытуцыі 1994 г. Выбары прэзідэнта і фарміраванне новай сістэмы ўлады. Палітычная барацьба і рэспубліканскі рэфэрэндум 1995 г. Канстытуцыйны крызіс і рэфэрэндум 1996 г., яго вынікі. Пераход да прэзідэнцкай рэспублікі. Эвалюцыя сістэмы дзяржаўнай улады і кіравання.

Міжнароднае прызнанне і змены ў знешнепалітычным механізме краіны. Станаўленне нацыянальнай дыпламатыі. Выпрацоўка стратэгіі і прынцыпаў знешняй палітыкі. Эканамічны прагматызм як фактар знешняй палітыкі. Шматвектарнасць знешняй палітыкі.

Стан гісторыка-культурнай спадчыны. Асноўныя накірункі развіцця літаратуры і мастацтва. Узаемаадносіны дзяржавы і царквы, адраджэнне рэлігійна-канфесійнага жыцця.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА
вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі”
(дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы, занятка	Назва раздзела, тэмы	Лекцыі	Практычныя (семінарыя) заняткі	Кіруемая самастойная работа студэнтаў	Самастойная работа (пазааўдыторная)	Магэрыяльнае забеспячэнне занятка (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Формы контроля ведаў
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Перыядызацыя гісторыі Беларусі. Метадалогія нацыянальна-дзяржаўнай канцэпцыі. Крыніцы па гісторыі беларускай грамадскай думкі	2	2		2			
1.1	1. Прадмет, задачы і змест курса “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі”. 2. Крыніцы і гістарыяграфія курса. 3. Перыядызацыя развіцця грамадскай думкі Беларусі.	2	2				[1]; [4]	Фронтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ
2	Зараджэнне грамадска-палітычнай думкі на старажытна-беларускіх землях XI – XIII ст. Палітычны змест старажытнарускіх летапісаў. Палітычная думка XIV – XV стст. Сераднявяковыя ерасі. Палітычныя ідэі беларуска-літоўскіх летапісаў (XIV – XV стст.)	2			4			
2.1	1. Першыя дзяржаўныя ўтварэнні на беларускіх землях. 2. Зараджэнне грамадска-палітычнай думкі на старажытнабеларускіх землях (Е. Полацкая,	2					[1]; [4]	Фронтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ

	К. Смаляціч, К.Тураўскі)							
3	Грамадска-палітычная думка ў эпоху Адраджэння і Рэфармацыі (канец XV – XVI стст.)	2	2		4			
3.1	1. Характарыстыка грамадска-палітычнага жыцця Еўропы ў Новы час. 2. Асноўныя тэндэнцыі развіцця грамадска-палітычнай думкі ў эпоху Адраджэння, Рэфармацыі. 3. Уплыў розных рэфармацыйных плыняў на развіццё грамадскай думкі ВКЛ. 4. Распаўсюджванне лютэранства, кальвінізму (памяркоўныя і радыкальныя напрамкі). Іезуіцкі калегіум.	2				Відэаматэрыялы па тэме “Эпоха адраджэння: каштоўнасці і ідэалы”	[1]; [2]; [3]	Фронтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ
3.2	1. Статуты ВКЛ і іх уплыў на фарміраванне ўсходнеславянскай і Еўрапейскай грамадска-прававой культуры.. 2. Шляхецкая ідэалогія і яе роля ў палітычнай кансалідацыі прывілеяваных саслоўяў. 3. Паступовая паланізацыя грамадскага жыцця. . 4. Л.Сапега і беларускае Адраджэнне.		2				[1]; [2]; [3]; [4]	Падрыхтоўка рэфератаў
4	Грамадска-культурная думка ў гады контррэфармацыі (канец XVI – першая палова XVII ст.)	2	2		2			
4.1	1. Асветніцкі напрамак грамадска-палітычнай думкі беларускага Адраджэння. 2. Погляды Ф. Скарыны, М. Гусоўскага, С. Буднага, В. Цяпінскага. 3. Гістарычныя ўмовы развіцця грамадска-палітычнай думкі. 4. Спецыфічныя рысы грамадска-палітычнай думкі XVII – першай паловы XVIII ст. 5. Берасцейская царкоўная ўнія.	2				Прэзентацыя” Контррэфармацыя ў Беларусі”	[3]; [4]	Фронтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ

4.2	<p>1. Барацьба ідэалагічных напрамкаў. Найбольш значныя прадстаўнікі палемічнай думкі.</p> <p>2. Грамадска-палітычныя погляды: Пятра Скаргі, Іпація Пацея, Язэпа Ручкога, Антонія Сялява і інш.</p> <p>3. Праваслаўны бок: Стэфан Зізаній, Мялецый Смятрыцкі, Пётр Магіла, Афанасій Філіповіч і іх грамадска-палітычныя погляды</p>		2				[1]; [4]	Вуснае апытанне па прапанаваных на семінар пытаннях
5	Грамадска-палітычная думка ў перыяд крызісу феадальна- прыгонніцкіх адносін і панавання клерыкальнай ідэалогіі (сярэдзіна XVII – сярэдзіна XVIII стст.). Асветніцкія і грамадска-палітычныя рэформы 70-80 гг. XVIII ст. Грамадска-палітычная думка канца XVIII ст.	2			4			
5.1	<p>1. Грамадска-палітычная думка ў перыяд крызісу феадальна- прыгонніцкіх адносін і панавання клерыкальнай ідэалогіі</p> <p>2. Прадвеснікі рэфармавання грамадска-палітычнага ладу (Я. Ябланоўскі, С.Ляшчынскі, С. Канарскі).</p> <p>3. Грамадска-палітычныя погляды М. Пачобута-Адлянца, І Страйкоўскага, А. Тызенгаўза.</p> <p>4. Канстытуцыя 3 мая 1791 г.</p>	2				Прэзентацыя “Асветніцтва ў Беларусі”	[1]; [4]	Фронтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ
6	Грамадска-палітычная думка ў першай палове XIX ст. Грамадска-палітычны рух у Беларусі ў другой палове XIX ст.	2	2		4			
6.1	<p>1. Асаблівасці грамадска-палітычнага жыцця ў Беларусі у пп. XIX ст.</p> <p>2. Першыя праяўленні беларускай нацыянальнай ідэі ў мастацкай літаратуры. Развіццё навуковых ведаў аб беларускім народзе.</p> <p>3. Паўстанне 1830—1831 гг. у Беларусі і Літве і яго вынікі.</p>	2					[1]; [4]	Фронтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ

6.2	<p>1. Тайныя таварыствы і арганізацыі Філарэты. Філаматы. Т. Зан, А. Міцкевіч, Я. Чачот.</p> <p>2. Роля дзекабрыстаў у актывізацыі грамадскага жыцця. М. Мураўёў.</p> <p>3. Рэвалюцыйныя падзеі ў Заходняй Еўропе (1848 — 1849 гг.) і іх уплыў на грамадска-палітычнае жыццё Беларусі. Ф. Савіч.</p> <p>4. Паўстанне 1863 – 1864 гг. і яго ўплыў на палітыку ўладаў Расійскай імперыі ў беларускіх губернях.</p>		2				[1]; [4]	Вуснае апытанне па прапанаваных на семінар пытаннях
7	Грамадская думка і палітычныя плыні ў пачатку XX ст. Фарміраванне беларускай нацыі	2	2		4			
7.1	<p>1. Дзейнасць палітычных партый і рухаў (БУНД, РСДРП, ПСР, БСГ і інш.).</p> <p>2. Праблема гістарычнага выбару пасля падзення ў Расіі самадзяржаў’я.</p> <p>3. Лютаўская рэвалюцыя 1917 г. і падзеі ў Беларусі. Стратэгія і тактыка палітычных партый у адносінах да ўлады і выбары шляхоў грамадскага развіцця.</p> <p>4. Асаблівасці развіцця беларускага нацыянальнага руху летам – восенню 1917 г.</p>	2				Прэзентацыя “Актывізацыя грамадска-палітычнага жыцця ў Беларусі ў др. пал. XIX – пач. XX стст.”	[1]; [4]	
7.2	<p>1. Стратэгія і тактыка палітычных партый у адносінах да ўлады і выбары шляхоў грамадскага развіцця.</p> <p>2. Асаблівасці развіцця беларускага нацыянальнага руху летам – восенню 1917 г.</p> <p>3. Праекты рашэння нацыянальнага пытання.</p>		2				[1]; [4]	Вуснае апытанне па прапанаваных на семінар пытаннях
8	Палітычная і прававая думка Савецкай Беларусі і беларускага замежжа (1919-1939 гг.)	2			4			
8.1	<p>1. Праблема гістарычнага выбару пасля падзення ў Расіі самадзяржаў’я.</p> <p>2. Роля кастрычніцкай рэвалюцыі ў гістарычным лёсе беларускага народа.</p> <p>3. Абвяшчэнне Беларускай народнай Рэспублікі.</p>	2				Карта, атласы	[1]; [4]	Фронтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ

	4. Стварэнне беларускай савецкай дзяржаўнасці.							
9	Грамадска-палітычны рух у Заходняй Беларусі (1921 – 1939 гг.)	2	2		4			
9.1	1. Беларусізацыя як частка нацыянальнай дзяржаўнай палітыкі. 2. Асноўныя характарыстыкі грамадска-палітычнай сістэмы БССР у канцы 1920-х – 1930-я гг. 3. Палітычныя погляды беларускіх эмігрантаў.	2				Прэзентацыя “Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў Беларусі ў 1920-я гг. XX ст.”	[1]; [4]	Франтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ
9.2	1. Нацыянальна-культурнае становішча Заходняй Беларусі у складзе Польскай дзяржавы. 2. Рэвалюцыйны і нацыянальна-вызваленчы рух у Заходняй Беларусі.		2				[1]; [4]	Падрыхтоўка рэфератаў
10	Грамадска-палітычнае жыццё ў БССР (50-я – 80-я гг. XX ст.)	2			4			
10.1	1. Грамадска-палітычнае жыццё у БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе. 2. Асаблівасці працэсу дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця ў другой палове 50-х - 60-я гады XX ст. 3. Нарастанне кансерватыўных з’яў у грамадска-палітычным жыцці БССР (1970 – 1980-х гг). 4. Спробы рэфармавання палітычнай сістэмы ў гады перабудовы.	2				Прэзентацыя “Грамадска-палітычнае жыццё ў БССР другой палове 40-х - канцы 80- гг. XX стст.”	[1]; [4]	Франтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ
11	Грамадска-палітычнае развіццё Рэспублікі Беларусь. Станаўленне новых духоўных каштоўнасцей у грамадстве	2	2		2			
11.1	1. Афармленне дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь. 2. Палітычная сістэма Рэспублікі Беларусь. 3. Знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь.	2				Фільм “Новейшая история Беларуси”	[1]; [4]	Франтальнае апытанне па тэме, тэсты, рэферат, эсэ

11.2	1. Развіццё адукацыі, культуры і мастацтва. 2. Адраджэнне рэлегійна-канфесійнага жыцця. 3. Узаемаадносіны дзяржавы і царквы.		2				Выкананне тэстаў
	Усяго	22	12		38		Залік

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА
вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі”
(завочная форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы, занятка	Назва раздзела, тэмы	Лекцыі	Практычныя (семінарскія) заняткі	Матэрыяльнае забеспячэнне занятка (наглядныя,	Літаратура	Формы контроля ведаў
1	2	3	4	5	6	7
1	Перыядызацыя гісторыі Беларусі. Метадалогія нацыянальна-дзяржаўнай канцэпцыі. Крыніцы па гісторыі беларускай грамадскай думкі	2				
1.1	1. Прадмет, задачы і змест курса “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі”. 2. Крыніцы і гістарыяграфія курса. 3. Перыядызацыя развіцця грамадскай думкі Беларусі.	2			[1]; [4]	рэферат, эсэ
2	Зараджэнне грамадска-палітычнай думкі на старажытна-беларускіх землях XI – XIII ст. Палітычны змест старажытнарускіх летапісаў. Палітычная думка XIV – XV стст. Сераднявковыя ерасі. Палітычныя ідэі беларуска-літоўскіх летапісаў (XIV – XV стст.)	2				

2.1	1. Першыя дзяржаўныя ўтварэнні на беларускіх землях. 2. Зараджэнне грамадска-палітычнай думкі на старажытнабеларускіх землях (Е. Полацкая, К. Смаляціч, К.Тураўскі).	2		Прэзентацыя на тэму: “Асветнікі Беларусі”	[1]; [2]; [3]; [4]	рэферат, эсэ
3	Грамадска-палітычная думка ў эпоху Адраджэння і Рэфармацыі (канец XV – XVI стст.)	2				
3.1	1. Характарыстыка грамадска-палітычнага жыцця Еўропы ў Новы час. 2. Асноўныя тэндэнцыі развіцця грамадска-палітычнай думкі ў эпоху Адраджэння, Рэфармацыі. 3. Уплыў розных рэфармацыйных плыняў на развіццё грамадскай думкі ВКЛ. 4. Распаўсюджванне лютэранства, кальвінізму (памяркоўныя і радыкальныя напрамкі). Іезуіцкі калегіум.	2		Прэзентацыя “Беларускі нацыянальны рух у пачатку XX ст”.	[1]; [4]	
4	Грамадска-палітычнае жыццё ў БССР (50-я – 80-я гг. XX ст.)	2				
4.1	1. Грамадска-палітычнае жыццё у БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе. 2. Асаблівасці працэсу дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця ў другой палове 50-х - 60-х г.г. XX ст. 3. Нарастанне кансерватыўных з’яў у грамадска-палітычным жыцці БССР (1970– 1980-х гг). 4. Спробы рэфармавання палітычнай сістэмы ў гады перабудовы.	2			[1]; [4]	рэферат, эсэ
5	Грамадска-палітычнае жыццё ў Рэспубліцы Беларусь. Станаўленне новых духоўных каштоўнасцей у грамадстве.		2			
5.1	1. Афармленне дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь. 2. Палітычная сістэма Рэспублікі Беларусь. 3. Асноўныя кірункі знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь. 4. Развіццё адукацыі, культуры і мастацтва. 5. Адраджэнне рэлігійна-канфесійнага жыцця. Узаемаадносіны дзяржавы і царквы.		2		[1]; [4]	Выкананне тэстаў
Усяго		8	2			Залік

ІНФАРМАЦЫЙНА – МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. Анталогія філасофскай думкі Беларусі: ў 3 т. Т.1 : дапаможнік / склад. А.А. Лягчылін [і інш.]; пад рэд. А.А. Лягчыліна, А.Ю. Дудчыка. Мінск: БДУ. 2017 г., 311 с.
2. История государства и права Беларуси: учебное пособие / Т. И. Довнар, Е. И. Орловская – Минск: Издательство БГУ. – 2017 – 125 с.
3. Конституционные основы развития правового социального государства в Республике Беларусь: учебное пособие / Г. А. Василевич [и др.]. – Минск: Вышэйшая школа, 2018. – 319 с.
4. Рогачёва, О. В. История социально-культурной деятельности : учебное пособие / О. В. Рогачёв. – Минск: Вышэйшая школа, 2019. – 127 с.

Дадатковая

1. Батяев, В. Ф. Развитие белорусских общественных объединений в XIX – 20-е годы XX в. / В. Ф. Батяев. – Минск: Право и экономика, 2012. – 381 с.
2. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці ў канцы XVIII – пач. XXI ст.: у 2 кн. Кн. 1. / редкол.: А. А. Каваленя [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2011. – 584 с.
3. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці ў канцы XVIII – пачатку XXI ст. У 2 кн. Кн. 2 / М. У. Смяховіч [і інш.]. – Мінск: Беларус. навука, 2012. – 654с.
4. Гісторыя філасофскай і грамадска-палітычнай думкі Беларусі. У 6 т. Т. 1. Эпоха Сярэднявечча / В. Б. Евароўскі [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2008. – 575 с.
5. Гісторыя філасофскай і грамадска-палітычнай думкі Беларусі. У 6 т. Т. 2. Протарэнесанс і Адраджэнне / С. І. Санько [і інш.]. – Мінск: Беларус. навука, 2010. – 840 с.
6. Гісторыя філасофскай і грамадска-палітычнай думкі Беларусі. У 6 т. Т. 3. Рэфармацыя. Контррэфармацыя. Барока / В. Б. Евароўскі [і інш.] ; рэдкал. тома : В. Б. Евароўскі [і інш.]. – Мінск: Беларуская навука, 2013. – 615 с.
7. Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі, 1772 – 1917 гг. / А. У. Унучак [і інш.]; рэдкал.: В. В. Даніловіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2018. – 573 с.
8. Дмитрачков, П. Ф. История Беларуси. 12.С древнейших времен до конца XVIII в.: учебно–методический комплекс / П. Ф. Дмитрачков. – Могилев : МГУ, 2015. – 353 с.
9. Жилинская, Н. В. Политические партии и общественные объединения в идеологических процессах / П. В. Жилинская. – Минск : Акад. упр. при Президенте Республики Беларусь, 2014. – 180 с.
10. История Беларуси в контексте мировых цивилизаций : учебное пособие / В. И. Голубович и др. – Минск: Экоперспектива, 2015. – 302 с.

11. История белорусской государственности. В 5 т. Т. 1: Белорусская государственность: от истоков до конца XVIII в. / А. А. Коваленя [и др.]. – Минск : Беларуская навука, 2018. – 598 с.
12. История белорусской государственности. В 5 т. Т. 2. Белорусская государственность в период Российской империи (конец XVIII — начало XX в.) / Н. В. Смехович [и др.]. – Минск: Беларуская навука, 2019. – 413 с.
13. Памалейка, В. Л. Гісторыя грамадскіх рухаў і палітычных партый Беларусі / В. Л. Памалейка. Слоўнік-даведнік. Мінск : Акадэмія МУС Рэспублікі Беларусь, 2012. – 203 с.
14. Круталевич, В. А. История Беларуси : становление национальной державности (1917–1922 гг.). – Минск, 2003. – 232 с.
15. Мельник, В. А. Основы идеологии белорусского государства: учеб.пособие / В. А. Мельник. – Минск: Выш. шк., – 2011.
16. На шляху станаўлення беларускай нацыі: гістарыяграфічныя здабыткі і праблемы / В. В. Яноўская [і інш.]. – Беларуская навука, 2011. – 311 с.
17. Падокшын, С. А. Беларуская думка ў кантэксце гісторыі і культуры / С. А. Падокшын. – Мінск: Бел. навука, 2003. – 316 с.
18. Соколова М. А. Общественные движения на территории Беларуси (XIX – начало XX в.): историография, методологические принципы исследования / М. А. Соколова. – Минск: Беларус. навука, 2011. – 448с.
19. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі: у 6 т. – Мінск, 1993 – 2003.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананню самастойнай работы студэнтаў

Пры вывучэнні дысцыпліны “ Гісторыя грамадскай думкі Беларусі” могуць выкарыстоўвацца розныя падыходы ў арганізацыі самастойнай працы студэнтаў. Час, адведзены на самастойную працу, можа выкарыстоўвацца студэнтамі на:

- падрыхтоўку да лекцый і семінараў;
- прапрацоўку тэм (пытанняў), вынесеных на самастойнае вывучэнне;
- вывучэнне тэм, якія не выносяцца на лекцыі і семінары;
- складанне тэматычнай падборкі літаратурных крыніц;
- канспектаванне вучэбнай літаратуры;
- падрыхтоўку тэматычных дакладаў, рэфератаў, прэзентацый;
- падрыхтоўку да выпрабавальнага кантролю і да экзамену па вучэбнай дысцыпліне;
- другое.

Асноўнымі метадамі арганізацыі самастойнай работы студэнтаў з'яўляюцца:

- напісанне і прэзентацыя рэферата;
- выступленне з дакладам;
- вывучэнне тэм і праблем, якія не выносяцца на лекцыі і семінары;
- канспектаванне першакрыніц;
- камп'ютэрызаванае тэсціраванне;
- падрыхтоўка і ўдзел у актыўных формах навучання.

Кантроль самастойнай працы ажыццяўляецца ў выглядзе:

- тэсціравання;
- абмеркавання рэфератаў;
- ацэнкі вуснага адказу на пытанне;
- ацэнкі рэферата;
- праверкі канспектаў;
- іншых мерапрыемстваў.

**Патрабаванні да выканання самастойнай работы студэнтаў
па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі”**

№ п/п	Назва тэмы	Кол-ць гадзін для СРС	Заданне	Формы выканання
1.	Перыядызацыя гісторыі Беларусі. Метадалогія нацыянальна-дзяржаўнай канцэпцыі. Крыніцы па гісторыі беларускай грамадскай думкі.	2	Агульная характарыстыка “Гісторыі грамадскай думкі Беларусі” як навуковай дысцыпліны. Метадалагічныя асновы і прынцыпы вывучэння курса. Перыядызацыя беларускага гісторыка-культурнага працэсу. Крыніцы вывучэння дадзенай праблемы, яе актуальнасць.	Складанне канспекта
2.	Зараджэнне грамадска-палітычнай думкі на старажытна-беларускіх землях XI – XIII ст. Палітычны змест старажытнарускіх летапісаў. Палітычная думка XIV - XV стст. Сярэднявядковыя ерасі. Палітычныя ідэі беларуска-літоўскіх летапісаў (XIV - XV стст.).	4	Фарміраванне ВКЛ як поліэтнічнай дзяржавы: сацыяльна-эканамічныя і палітычныя перадумовы. Асаблівасці развіцця грамадска-палітычных працэсаў у ВКЛ. Палітычны мір літоўска-беларускага сярэднявядковага грамадства. Адлюстраванне грамадска-палітычнай рэчаіснасці ў літоўска-беларускіх летапісах. Уклад беларускай грамадскай думкі ў духоўнае жыццё ўсходніх славян і ў агульнаеўрапейскі культурна-цывілізацыйны працэс.	Аналіз літаратуры, складанне канспекта
3.	Грамадска-палітычная думка ў эпоху Адраджэння і Рэфармацыі (канец XV – XVI стст.).	4	Уплыў розных рэфармацыйных плыняў на развіццё грамадскай думкі ВКЛ. Распаўсюджванне лютэранства, кальвінізму (памяркоўныя і радыкальныя напрамкі). Іезуіцкі калегіўм.	Аналіз літаратуры, складанне канспекта
4	Грамадска-культурная думка ў гады контррэфармацыі (канец XVI – першая палова XVII ст.)	2	Асветніцкі напрамак грамадска-палітычнай думкі беларускага Адраджэння. Погляды Ф. Скарыны, М. Гусоўскага, С. Буднага, В. Цяпінскага. Гістарычныя ўмовы развіцця грамадска-палітычнай думкі. Спецыфічныя рысы грамадска-палітычнай думкі XVII – першай паловы XVIII ст. Берасцейская царкоўная ўнія. Барацьба ідэалагічных напрамкаў. Найбольш значныя прадстаўнікі палемічнай думкі. Рыма-каталіцкі і ўніяцкі бок: Пётр Скарга, Іпацый Пацей, Язэп Руцкі, Антоній Сялява і інш. Праваслаўны бок: Стэфан Зізаній, Мялецый Смятрыцкі, Пётр Магіла, Афанасій Філіповіч і інш.	Справаздача аб выкананні індывідуальнага задання

5.	Грамадска-палітычная думка ў перыяд крызісу феадальна прыгонніцкіх адносін і панавання клерыкальнай ідэалогіі (сярэдзіна XVII – сярэдзіна XVIII стст.). Асветніцкія і грамадска-палітычныя рэформы 70-80 гг. XVIII ст. Грамадска-палітычная думка канца XVIII ст.	4	Дзейнасць І. Кунцэвіча. Сацыяльна-філасофскія погляды К. Лышчынскага. С. Полацкі – тэарэтык асветнага абсалютызму ў Расіі. Грамадска-палітычныя погляды І. Капіевіча, А. Філіповіча.	Аналіз літаратуры, складанне канспекта
6.	Грамадска-палітычная думка ў першай палове XIX ст. Грамадска-палітычны рух у Беларусі ў другой палове XIX ст.	4	Роля дзекабрыстаў у актывізацыі грамадскага жыцця. М. Мураўёў. Рэвалюцыйныя падзеі ў Заходняй Еўропе (1930 – 1931, 1948 – 1949 гг.) і іх уплыў на грамадска-палітычнае жыццё Беларусі. Ф. Савіч. Адмена прыгоннага права. Буржуазныя рэформы 60 – 70-х гг. XIX ст.: асаблівасці іх правядзення ў Беларусі. Паўстанне 1863 – 1864 гг. і яго ўплыў на палітыку ўладаў Расійскай імперыі ў беларускіх губернях. Палітычныя ідэі К. Каліноўскага.	Аналіз літаратуры, складанне канспекта
7.	Грамадская думка і палітычныя плыні ў пачатку XX ст. Фарміраванне беларускай нацыі.	4	Дзейнасць палітычных партый і рухаў (БУНД, РСДРП, ПСР, БСГ і інш.). Праблема гістарычнага выбару пасля падзення ў Расіі самадзяржаўя. Лютаўская рэвалюцыя 1917 г. і падзеі ў Беларусі. Стратэгія і тактыка палітычных партый у адносінах да ўлады і выбары шляхоў грамадскага развіцця. Асаблівасці развіцця беларускага нацыянальнага руху летам – восенню 1917 г. Праекты рашэння нацыянальнага пытання.	Справаздача аб выкананні індывідуальнага задання
8.	Палітычная і прававая думка Савецкай Беларусі і беларускага замежжа (1919-1939 гг.)	4	Роля Кастрычніцкай рэвалюцыі ў гістарычным лёсе беларускага народа. Устанаўленне Савецкай улады ў Беларусі. Першы Усебеларускі з'езд. Шляхі фарміравання беларускай дзяржаўнасці на нацыянальна-дэмакратычнай і рэвалюцыйна-класавай асновах. Пазіцыя большавікоў па нацыянальным пытанні. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі. Стварэнне беларускай савецкай дзяржаўнасці. Асноўныя характарыстыкі савецкага грамадска-палітычнага жыцця. Станаўленне і развіццё савецкай ідэалагічнай сістэмы. Разгром палітычнай апазіцыі ў пачатку 1920-х гг. завяршэнне фарміравання аднапартыйнай сістэмы. Замацаванне манаполіі	Аналіз літаратуры, складанне канспекта

			<p>камуністычнай партыі. Усталяванне ідэалагічнай артадоксіі. Канстытуцыя БССР 1927 г. Дасягненні ў галіне нацыянальна-культурнага будаўніцтва. Беларусізацыя як частка нацыянальнай дзяржаўнай палітыкі. Унутрыпартыйная барацьба ў БССР (1920-я гг.). Разгром беларускага нацыянал-дэмакратызму. Змены ў савецкай дзяржаўнай сістэме і іх адлюстраванне ў Канстытуцыі БССР 1937 г. Асноўныя характарыстыкі грамадскай сістэмы ў БССР (1920-1930-я гг.). Беларуская эміграцыя. Палітычныя погляды беларускіх эмігрантаў. Дзейнасць Рады і ўрада БНР.</p>	
9.	Грамадска-палітычны рух у Заходняй Беларусі (1921 – 1939 гг.).	4	Беларускае пытанне пры афармленні Версальска-Вашынгтонскай сістэмы. Рызская мірная дамова ў гістарычным лёсе беларускага народа.	Праца з крыніцамі.
10.	Грамадска-палітычнае жыццё ў БССР (50-я – 80-я гг. XX ст.).	4	Новая растаноўка палітычных сіл у Свеце пасля Другой Сусветнай вайны. Стварэнне сусветнай сістэмы сацыялізму, яе ідэалагічнае абгрунтаванне. “Халодная вайна”. Супрацьборства дзвюх сацыяльна-палітычных сістэм. Палітыка разрадкі ў 1960-я – 1970-я гг. яе дасягненні і супярэчнасці. Грамадска-палітычнае жыццё ў СССР і БССР у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе. Барацьба з антысавецкімі ваенна-тэарэтычнымі арганізацыямі і групамі. Ідэалагічныя кампаніі і неабгрунтаваныя рэпрэсіі па палітычных матывах другой паловы 1940-х – 1953 гг. Асуджэнне культы асобы І. В. Сталіна. Асаблівасці працэсу дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця ў другой палове 1950-х – 1964 гг. Нарастанне кансерватызму ў грамадска-палітычным жыцці ў 1970-я – першай палове 1980-х гг. Бюракратызацыя партыйна-дзяржаўнага апарату. Узмацненне фармалізацыі ў жыцці і дзейнасці грамадскіх арганізацый. Спробы рэфармавання палітычнай сістэмы ў гады перабудовы. Нефармальныя грамадскія арганізацыі, пачатак пераходу да шматпартыйнасці. Змены выбарчай сістэмы. Выбары 3’езда народных дэпутатаў СССР, выбары Вярхоўнага Савета БССР XII склікання. Грамадска-палітычныя канфлікты ў саюзных рэспубліках, крызіс савецкага федэралізма,	Аналіз літаратуры, складанне канспекта

			“парад суверэнітэтаў” і барацьба за суверэнітэт Беларусі.	
11.	Грамадска-палітычнае развіццё Рэспублікі Беларусь. Станаўленне новых духоўных каштоўнасцей ў грамадстве.	2	Заканадаўча-правое афармленне дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь. Беларускі парламентарызм ва ўмовах шматпартыйнасці. Савет Міністраў у сістэме дзяржаўнай улады. Фарміраванне незалежнай судовай улады. Канстытуцыйны працэс і прыняцце Канстытуцыі 1994 г. Выбары прэзідэнта і фарміраванне новай сістэмы ўлады. Палітычная барацьба і рэспубліканскі рэферэндум 1995 г. Канстытуцыйны крызіс і рэферэндум 1996 г., яго вынікі. Пераход да прэзідэнцкай рэспублікі. Эвалюцыя сістэмы дзяржаўнай улады і кіравання. Міжнароднае прызнанне і змены ў знешнепалітычным механізме краіны. Станаўленне нацыянальнай дыпламатыі. Выпрацоўка стратэгіі і прынцыпаў знешняй палітыкі. Эканамічны прагматызм як фактар знешняй палітыкі. Шматвектарнасць знешняй палітыкі. Стан гісторыка-культурнай спадчыны. Асноўныя накірункі развіцця літаратуры і мастацтва. Узаемаадносіны дзяржавы і царквы, адраджэнне рэлігійна-канфесійнага жыцця.	Справаздача аб выкананні індывідуальнага задання .
	УСЯГО	38		

Пералік выкарыстоўваных сродкаў дыягностыкі

Для бягучага кантролю і самакантролю ведаў і ўменняў студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі” можна выкарыстоўваць наступны дыягнастычны інструментар:

- вуснае апытанне;
- тэсціраванне;
- падрыхтоўка рэфератаў;
- справаздача па выкананым заданням;
- франтальнае апытанне;
- залік.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя грамадскай думкі Беларусі”
з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму
Гісторыя грамадска-палітычнай думкі Беларусі	Гісторыі Беларусі і славянскіх народаў	Узгоднена на ўзроўні вучэбных праграм	Праатакол № 11 ад 28.05.2019
Гістарыяграфія гісторыі	Гісторыі Беларусі і славянскіх народаў	Узгоднена на ўзроўні вучэбных праграм	Праатакол № 11 ад 28.05.2019

